

Національний університет біоресурсів і природокористування України  
Кафедра соціальної роботи та реабілітації

«ЗАТВЕРДЖУЮ»  
Декан гуманітарно-педагогічного факультету  
Савицька І.М.  
2022 р.

«СХВАЛЕНО»  
на засіданні кафедри соціальної роботи та реабілітації  
Протокол № 10 від «02» травня 2022 р.  
Завідувач кафедри  
Соцівник І.В.

«РОЗГЛЯНУТО»  
Гарант ОП «Соціальна робота»  
Гарант ОП  
Демченко І.І.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**НАВЧАЛЬНОЇ ОЗНАЙОМЧОЇ З ФАХУ  
ПРАКТИКИ**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

спеціальність 231 «Соціальна робота»  
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Соціальна робота»  
(назва освітньо-професійної програми)

факультет гуманітарно-педагогічний  
(назва факультету)

розробник: Альтанова А.Б., кандидат педагогічних наук, ст. викладач кафедри соціальної роботи та реабілітації

## 1. Опис практики

<b>Галузь знань, спеціальність (спеціалізація), освітній ступінь</b>		
Галузь знань	<u>23 «Соціальна робота»</u> (шифр і назва)	
Освітньо-науковий рівень	<u>перший бакалаврський</u> (назва)	
Спеціальність	<u>231 «Соціальна робота»</u> (шифр і назва)	
Освітньо-професійна програма	<u>«Соціальна робота»</u> (назва)	
<b>Характеристика навчальної практики</b>		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	Не передбачено	
Форма контролю	Залік	
<b>Показники навчальної практики для денної та заочної форм навчання</b>		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	перший	
Семестр	другий	
Лекційні заняття	-	
Практичні заняття	60	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	60	
Індивідуальні завдання	-	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	6 6	

## 2. Мета і завдання практики

Робоча програма навчальної ознайомчої з фаху практики укладена відповідно до навчального плану та освітньо-професійної програми і містить мету та зміст практики, вимоги до її проходження, методичні вказівки щодо її проведення та оформлення первинної документації.

Метою підготовки бакалаврів зі спеціальності є підготовка фахівців, здатних вирішувати певні соціальні проблеми і завдання у соціальній сфері, надавати соціальну, психологічну та педагогічну допомогу особистості.

Навчальна ознайомча з фаху практика як обов'язкова складова професійної підготовки фахівців за даною ОПП, дозволяє здобувачам вищої освіти ознайомитися з досвідом соціально-педагогічної роботи у відповідних установах та набути здатності фахово здійснювати професійну діяльність у сфері надання соціальних послуг; реалізувати інноваційні технології соціальної роботи; розробляти та управляти соціальними проектами; ефективно управляти закладами надання соціальних послуг.

**Мета** навчальної ознайомчої з фаху практики – закріплення, розширення і поглиблення знань, одержаних у період теоретичного навчання, логічне продовження формування компетентностей, закладених під час вивчення інших освітніх компонент програми; усвідомлення ролі соціального педагога/соціального працівника як активного учасника процесу соціалізації та соціального виховання особистості, аналіз основних проблем, які виникають у процесі соціально-педагогічної роботи з різними категоріями дітей і молоді, проведення виховних заходів за змодельованими соціальними проектами.

Реалізація мети навчальної практики можлива за умови виконання здобувачами вищої освіти наступних **навчально-практичних (навчально-виробничих) завдань**:

### **Основні загальні завдання практики:**

- 1) поглибити та закріпити знання із соціально-педагогічних дисциплін і виробити уміння застосовувати їх у соціально-педагогічній діяльності;
- 2) ознайомлення з роботою установ, де є посада соціального працівника / соціального педагога;
  - 3) ознайомлення з посадовими обов'язками соціального працівника / соціального педагога;
  - 4) ознайомлення з законодавчими актами, що регулюють професійну діяльність соціального працівника / соціального педагога, та зразками навчально-методичної документації, необхідної для виконання їхньої професійної діяльності;
  - 5) виконання під керівництвом та за допомоги працівників установ частини їхніх професійних обов'язків: розробка та проведення заходів, спілкування з клієнтами, надання соціальної допомоги, проведення консультацій тощо.
- 6) формувати уміння та навички самостійного планування, організації та проведення соціальної діяльності на основі аналізу досвіду соціальних педагогів та соціальних працівників як учасників процесу соціалізації та соціального виховання особистості та використовувати їхній позитивний досвід професійної діяльності у соціально-педагогічній роботі з різними категоріями дітей та молоді;
- 7) формувати вміння самостійно готувати і проводити навчально-виховну роботу з різними категоріями дітей та молоді та досягати свідомого засвоєння дітьми загальнолюдських цінностей, формувати інтерес до самовиховання та самовдосконалення, розвивати задатки та здібності;

8) визначати мету, завдання виховних заходів за змодельованими соціальними проектами та відповідно до них обирати зміст, форми, методи та технології організації соціально-педагогічної діяльності;

9) виготовляти та використовувати наочність і дидактичний матеріал до проведення різних заходів;

10) визначати ефективність соціально-педагогічної роботи, здійснювати її корекцію;

11) вивчати і враховувати вікові та індивідуальні особливості дітей, проектувати їхній соціальний розвиток;

12) налагоджувати партнерські взаємовідносини з учнями, батьками, колективом;

13) апробувати знання, вміння та навички студентів з організації та проведення виховної роботи в реальних умовах соціально-педагогічної діяльності;

14) сприяти формуванню у студентів критичної самооцінки соціально-педагогічної діяльності, творчого аналізу соціально-педагогічних ситуацій, прагнення до постійного вдосконалення рівня знань із спеціальності та методики соціально-педагогічної роботи.

*Студенти повинні уміти:*

*а) загальна компетентність:*

- ефективно використовувати робочий час;

- встановлювати контакт з клієнтом;

- створювати та розвивати взаємостосунки, які сприяють успішній соціальній діяльності;

- вивчати особистість клієнта та його оточення;

- збирати й аналізувати інформацію;

- письмово реєструвати інформацію;

- дотримуватися професійних меж компетенції;

*б) компетентність, яка відповідає характеру практики:*

- збирати, обробляти, інтерпретувати інформацію та встановлювати соціальний діагноз;

- спостерігати та інтерпретувати поведінку клієнта;

- аналізувати та оцінювати проблеми і потреби клієнтів;

- активізувати внутрішні сили клієнта для вирішення проблеми;

- аналізувати стан психолого-корекційної, реабілітаційної діяльності даного соціального закладу;

- проектувати соціальну діяльність;

- використовувати особистісний досвід для попередження та викорінення негативних факторів, які сприяють виникненню негативної соціальної ситуації;

- аналізувати певну соціальну ситуацію та визначити свою роль у вирішенні проблеми клієнта;

- застосовувати різні види і методи роботи з клієнтом;

- надавати допомогу клієнтам соціальної роботи та управляти процесом допомоги;

- представляти та захищати інтереси і права клієнтів;

- оцінювати ефективність втручання;

- здійснювати моніторинг роботи;

- дотримуватися меж професійної компетентності;

- працювати в команді, взаємодіяти з колегами для вирішення проблеми клієнта;

- аналізувати результати своєї професійної діяльності.

У результаті проходження навчальної ознайомчої з фаху практики у студентів повинні бути сформовані професійно важливі компетентності – інтегральна, загальні і фахові.

**інтегральна компетентність:** здатність розв'язувати задачі і проблеми у галузі соціальної роботи;

**загальні компетентності (ЗК):**

- навички міжособистісної взаємодії;
- здатність працювати в команді;

**Спеціальні (фахові) компетентності (СК):**

- здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.
- здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.
- здатність професійно спілкуватись з клієнтами та колегами.
- здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.
- здатність до професійної рефлексії.
- здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.
- здатність виявляти ініціативу задля вирішення соціальних проблем.
- здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями соціальної роботи.
- здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини та соціальної інклюзії.
- здатність до формування позитивного іміджу професії, її статусу в суспільстві.

**Програмні результати навчання (ПР), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти після проходження «Навчальної соціально-педагогічної практики»:**

- під керівництвом керівників практики знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опанувати її, засвоювати нові знання, розвивати професійні навички та якості.
- ознайомитись з професійною діяльністю соціального працівника / соціального педагога та волонтерів, бути підготовленим до виконання завдань соціальної роботи в команді.
- розуміти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, якості соціальних послуг.
- готовність брати участь у розробці та впровадженні в життя соціальних проектів.
- вміння підтримувати професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, вести результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.
- демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.
- використовувати соціальні технології.

### 3. Структура навчальної ознайомчої з фаху практики

	<b>Зміст і види роботи</b>	<b>Практичність</b>	<b>Самостійна робота</b>
1	2	3	4
1	<p><b>Організаційний день.</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Інструктаж з охорони праці та безпеки життєдіяльності, проведений керівником практики від закладу вищої освіти.</li> <li>2. Вступний інструктаж на робочому місці.</li> <li>3. Ознайомлення з метою та завданнями практики.</li> <li>4. Складання плану проходження практики.</li> <li>5. Ознайомлення з завданнями для самостійної роботи.</li> <li>6. Ознайомлення з базою практики, правилами внутрішнього розпорядку бази практики, робочим місцем, його матеріально-технічним оснащенням, документацією, обов'язками студента під час практики. Оглядова екскурсія.</li> <li>7. Співбесіда з керівником соціальної установи від бази практики та обговорення: <ul style="list-style-type: none"> <li>- програми практики,</li> <li>- індивідуального графіку практики,</li> <li>- навчально-виробничих завдань,</li> <li>- кратності подальших контролюючих співбесід з боку керівника практики від соціальної установи та вимог до готовності студента під час їх проведення;</li> <li>- критеріїв оцінювання діяльності студента під час практики та вимог до оформлення робочої та навчальної (звітної) документації.</li> </ul> </li> <li>8. Знайомство з персоналом бази навчальної практики. Спостереження за виконанням персоналом своїх посадових обов'язків. Допомога і участь у проведенні соціально-педагогічних заходів.</li> <li>9. Заповнення у щоденнику індивідуального плану роботи згідно календарного графіка практики.</li> <li>10. Ознайомлення з документацією соціальної установи.</li> <li>11. Консультації у керівника від бази практики.</li> </ol>	6	6
2	<p><b>Практична діяльність студентів.</b></p> <p>Спостереження за виконанням заходів відповідно до профілю бази практики. Професійне спілкування з майбутніми колегами, клієнтами. Спостереження за професіоналами на робочих місцях, участь у виконанні посадових обов'язків. Консультація з викладачем - керівником від закладу вищої освіти. Робота з навчально-методичною літературою. Контроль</p>	6	6

	і реєстрація в документації спостережених і виконаних заходів. Виконання завдань для самостійної роботи студентів і творчих завдань практики. Консультації у керівника від бази практики. Оформлення щоденника.		
3	<b>Практична діяльність студентів.</b> Ознайомлення з матеріально-технічним, фінансовим забезпеченням соціально-педагогічної установи, яка є базою практики. Конфіденційність інформаційної бази. Спостереження та здійснення заходів відповідно до профілю бази практики. Професійне спілкування з майбутніми колегами, клієнтами. Спостереження за професіоналами на робочих місцях, участь у виконанні посадових обов'язків. Консультація з викладачем - керівником від закладу вищої освіти. Робота з навчально-методичною літературою. Контроль і реєстрація в документації спостережених і проведених заходів. Виконання завдань для самостійної роботи студентів і творчих завдань практики. Консультації у керівника від бази практики. Оформлення щоденника і звіту практики.	6	6
4	Ознайомлення з методичним забезпеченням соціальних установ. <b>Практична діяльність студентів.</b> Спостереження та здійснення заходів відповідно до профілю бази практики. Професійне спілкування з майбутніми колегами, клієнтами. Спостереження за професіоналами на робочих місцях, участь у виконанні посадових обов'язків. Консультація з викладачем - керівником від закладу вищої освіти. Робота з навчально-методичною літературою. Контроль і реєстрація в документації спостережених і проведених заходів. Виконання завдань для самостійної роботи студентів і творчих завдань практики. Консультації у керівника від бази практики. Оформлення щоденника і звіту практики.	6	6
5	Ознайомлення з кадровим забезпеченням соціальної установи (зокрема, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; інклюзивно-ресурсних центрів тощо). <b>Практична діяльність студентів.</b> Спостереження та здійснення заходів відповідно до профілю бази практики. Професійне спілкування з майбутніми колегами, клієнтами. Спостереження за професіоналами на робочих місцях, участь у виконанні посадових обов'язків. Консультація з викладачем - керівником від закладу вищої освіти. Робота з навчально-методичною літературою. Контроль і реєстрація в документації спостережених і проведених заходів. Виконання завдань для самостійної роботи студентів і творчих завдань практики. Консультації у керівника від бази практики. Оформлення щоденника і звіту практики.	6	6
6	<b>Практична діяльність студентів.</b> Спостереження та здійснення заходів відповідно до профілю бази практики. Професійне спілкування з майбутніми колегами, клієнтами. Спостереження за професіоналами на робочих місцях, участь у виконанні посадових обов'язків. Консультація з викладачем - керівником від закладу вищої освіти. Робота з навчально-методичною літературою. Контроль і реєстрація в документації спостережених і проведених заходів. Виконання завдань для самостійної роботи студентів і творчих завдань практики. Консультації у керівника від бази практики. Оформлення щоденника і звіту практики.	6	6
7	<b>Практична діяльність студентів.</b>	6	6

8	Практична діяльність студентів.	6	6
9	Практична діяльність студентів.	6	6
10	Підготовка звітних документів про проходження практики. Організаційний день.	6	6
	Захист практики		
	<b>Разом</b>	<b>60</b>	<b>60</b>

### Методичні рекомендації

Навчальна ознайомча з фаху практика складається з трьох етапів.

#### **I. Підготовчий етап**

Цей етап передбачає вирішення всіх організаційних питань.

Під час настановної наради студенти знайомляться із:

- термінами проходження практики;
- програмою, метою та завданнями практики;
- формами звітності з проходження практики та критеріями оцінювання;
- розподілом студентів відповідно до баз практики;
- керівником від профільюючої кафедри та керівниками (представниками) баз практики.

#### **II. Робочий етап**

Цей етап розпочинається зі знайомства студента із закладом, в якому він проходитиме практику. Загальне знайомство з базою практики включає ознайомлення з:

- режимом і правилами внутрішнього розпорядку;
- спеціалізацією закладу;

- навчально-матеріальною базою;
- педагогічним персоналом;
- організацією методичної роботи та вивчення передового педагогічного досвіду;
- планом роботи соціального педагога/соціального працівника.

У перший день практики студенти зобов'язані пройти інструктаж з техніки безпеки, ознайомитися із робочим місцем, уточнити план роботи під час проходження практики. Керівник бази практики призначає фахівця, за яким закріплюється студент-практикант (група студентів).

Під керівництвом фахівця від бази практики студент-практикант повинен розробити індивідуальний план роботи, який розкриває практичну діяльність, попередню *розробку навчально-виховних заходів з дітьми та їхніми батьками під час проходження практики.*

Наступним завданням студента-практиканта є *знайомство з соціальним педагогом/соціальним працівником*, яке передбачає:

- ознайомлення з його посадовими обов'язками;
- планом роботи;
- особливостями груп дітей, з якими він працює.

У ході проведеної бесіди з соціальним педагогом/соціальним працівником і в процесі вивчення нормативно-правової бази діяльності визначити:

- його посадові обов'язки в даному закладі;
- правові основи організації та оплати праці соціального педагога / соціального працівника;
- сферу застосування соціально-педагогічної діяльності;
- роль соціального педагога/соціального працівника в освітньо-виховному процесі.

На основі аналізу наявної у закладі документації студент повинен *виявити основні проблеми дітей, та труднощі, які виникають під час освітньо-виховного процесу.*

Спостерігаючи за роботою соціального педагога/соціального працівника, практикант аналізує:

- особливості його поведінки при спілкуванні з колегами та дітьми;
- основні правила ведення бесіди;
- особливості вербального та невербального спілкування;
- особливості інтер'єру робочого кабінету;
- зовнішній вигляд фахівця.

Робота студентів-практикантів розпочинається з відвідування виховних заходів (2-3), консультацій, які проводяться соціальним педагогом/соціальним працівником із подальшим вивченням методики проведення освітньо-виховної діяльності.

Важливою частиною практики є самостійне проведення освітньо-виховних заходів (тематичні виступи, консультації, тренінгові заняття тощо) за змодельованими соціальними проектами під керівництвом фахівців від бази практики та викладачів ЗВО.

Їм передуює самостійна робота по підготовці навчальних та методичних матеріалів. Вона включає:

- планування системи заходів (лекції, тренінги, ігрові заняття);
- розробку методики проведення виховних форм (застосування різноманітних методів і прийомів виховання, використання технічних засобів і комп'ютерної техніки);
- складання методичного комплексу (навчально-методичні та інструкційні карти, конспекти заходів).

Практиканти беруть активну участь в *організації занять предметних гуртків, дитячих таборів відпочинку, організують тематичні вечори, надають допомогу дітям у підготовці до дозвіллевих заходів тощо.*

Всі проведені виховні заходи є предметом детального обговорення. Звертається увага на позитивні сторони та недоліки, вказуються шляхи їх усунення. Труднощі, що виникають у практиканта, вирішуються під час групових та індивідуальних консультацій з керівниками практики.

*Вивчення та узагальнення досвіду соціально-педагогічної роботи має на меті аналіз студентом нового у виховній роботі соціального педагога/соціального працівника та формування власних професійних навичок організації освітньо-виховної діяльності під час проходження практики.*

Протягом робочого етапу студент зобов'язаний виконати завдання практики, проаналізувати з керівниками практики отримані результати та підготувати необхідні матеріали для оформлення звіту.

### **III. Підсумковий етап**

Під час підсумкового етапу студент у встановлені терміни оформляє звіт з практики, отримує письмову характеристику від керівника бази практики та відгук фахівців установи, за якими був закріплений практикант, про проведену роботу, в яких виставлена оцінка діяльності студента-практиканта. Всі матеріали звітної документації пред'являються НПП від профілюючої кафедри.

Завершує проходження навчальної ознайомчої з фаху практики її захист студентом на підсумковій конференції в присутності комісії від ЗВО. Студенти повинні прозвітувати про виконання завдань практики, представити результати своєї роботи та всю звітну документацію.

## 4. Форми контролю

Індивідуальна і фронтальна перевірка знань, підсумковий контроль (залік).

Контроль знань і умінь студентів (поточний і підсумковий) з навчальної ознайомчої з фаху практики здійснюється безпосередньо на місцях проходження практики керівником від бази (спостереження за виконанням соціально-педагогічних заходів та оцінювання студентів під час періодичних співбесід). Контроль з боку керівника практики від закладу вищої освіти здійснюється шляхом оцінювання завдань самостійної роботи, тематичних співбесід, перевірки документації практики. Рейтинг студента з практики визначається за 100-бальною шкалою. Він складається з рейтингу, отриманого в результаті безпосереднього проходження практики (максимум 70 балів), і рейтингу з атестації (заліку) – максимум 30 балів.

### 4.1. Завдання для самостійної роботи

1. Описати довід роботи соціально орієнтованих установ, які здійснюють соціальний захист і профілактику правопорушень серед неповнолітніх.
2. Визначити специфіку соціальної реабілітаційної роботи з сім'ями, що перебувають в складних життєвих обставинах.
3. Скласти бібліографічний список наукової та методичної літератури, що є в соціально-педагогічному закладі;
4. Розробити план-конспект заняття та провести його.
5. Розробити план-конспект виховного (дозвіллевого) заходу та провести його.
6. Написати реферат за темою передового досвіду фахівців соціально-педагогічного закладу.
7. Скласти бесіду для клієнта соціальної установи за певною проблемою.
8. Скласти план реабілітації особи, яка постраждала від торгівлі людьми (або будь-якої іншої проблеми).
9. Проведіть (складіть) бесіду з батьками (законними представниками) дітей з особливими освітніми потребами з метою формування позитивної мотивації щодо розвитку таких дітей.
10. Підготуйте матеріали для проведення конференції / семінару, засідання за круглим столом / тренінгу / майстер-класу з питань надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг дітям з особливими освітніми потребами.

#### ***Основні навчально-практичні завдання студентів під час проходження практики:***

- спостерігати за роботою фахівців соціальної (освітньої) установи, які працюють на базі практики;
- проводити оцінку стану клієнта:
  - збирати інформацію, опитуючи клієнтів (членів його сім'ї, фахівців);
  - проводити педагогічні спостереження, застосовуючи різноманітні вимірювання та оцінювальні шкали;
  - виявляти основні соціальні проблеми та складати план заходів;
  - визначати короткотермінові та довготермінові цілі;
  - надавати чіткі та стислі вказівки отримувачам соціальних послуг та членам їх сім'ї для заохочення та досягнення оптимального результату;
  - співпрацювати в процесі проходження практики з персоналом та клієнтами соціальної установи, дотримуючись деонтологічних принципів спілкування;
  - зберігати конфіденційність інформації про клієнта, уникаючи обговорення її зі сторонніми особами;
  - виконати індивідуальне завдання: підготувати реферат або презентацію на задану тематику, використовуючи тематичну науково-методичну літературу, інтернет-ресурс.
  - Робота з термінологічним словником практики (скласти словник не менше, ніж з 50-ти термінів соціальної роботи; записати їх в щоденник – по 5 термінів щодня; зняти значення термінів під час заліку).

## 5. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і проводиться в національній оцінці згідно з таблицею 1 «Положення про екзамени і заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 27.12.2019 р. № 1371) .

Оцінка за 100-бальною шкалою при внесенні до екзаменаційної відомості та залікової книжки конвертується у формулювання «зараховано» і «не зараховано».

Оцінка за практику заноситься до екзаменаційної відомості та залікової книжки лише після здачі та захисту звіту. Якщо студент був відсутнім на заняттях навчальної практики, він не допускається до захисту звіту.

Таблиця 1

Оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача з виконання програми навчальної соціально-педагогічної практики **Rпp.** (до 100 балів) одержаний рейтинг з заліку (атестації, **Rat.**) (до 30 балів) додається до рейтингу студента з навчальної роботи **Rн.р.** (до 70 балів):  $Rпp. = Rн.р. + Rat.$

Підсумкова оцінка студенту-практиканту виставляється з урахуванням трьох основних критеріїв:

- виконання програми практики;
- ведення документації;
- оцінка професійних якостей.

Підсумкова оцінка студенту-практиканту виставляється з урахуванням трьох основних критеріїв:

- 1) Рівень теоретичної та практичної підготовки студента-практиканта, осмислення ним власної виробничої діяльності (її мети, завдань, змісту, застосованих методик).
- 2) Рівень професійної спрямованості майбутніх фахівців, їхньої соціальної активності (інтерес до соціально-педагогічної діяльності, позитивне і доброзичливе ставлення до оточуючих і підопічних, активність, відповідальність, творче ставлення до роботи).
- 3) Рівень сформованості професійно-педагогічних умінь, що відповідають фаху.

### **Критерії оцінювання результатів навчальної практики:**

Оцінка «зараховано» - всі завдання практики виконано в повному обсязі, проявив при цьому вміння, спираючись на теоретичні знання вивчених дисциплін, застосовувати і творчо використовувати теоретичні та методичні знання, пов'язані з особливостями соціально-педагогічної діяльності. Виявлено вміння правильно визначати і ефективно вирішувати завдання соціально-педагогічної роботи, будувати стосунки з клієнтами соціальних установ та персоналом закладу. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику студента-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою.

Оцінка «незараховано» - завдання не виконані. Студент має слабкі теоретичні знання, і не опанував уміннями ставити і вирішувати конкретні соціально-педагогічні завдання, не навчився встановлювати доцільні взаємовідносини з клієнтами соціальних установ. Виявлена несформованість вмінь з впровадження соціально-педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник та відгук.

## 6. Методичне забезпечення

Науково-методичне забезпечення навчальної соціально-педагогічної практики включає навчальну програму з практики; методичні рекомендації з практики; підручники і навчальні посібники; завдання для самосійної роботи студентів; контрольні питання для поточного і підсумкового контролю, зразки оформлення документів практики.

## 7. Рекомендована література

### Базова

*Семігіна Т.* Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

*Соціальна робота: навчальний енциклопедичний словник-довідник / За науковою ред. д.с.н., проф. В.М.Пічі. Вид. 4-те, виправлене, перероблене та доповнене. Львів: "Новий Світ - 2000", 2020. 618 с.*

*Соціальна робота з різними групами клієнтів : навчальний посібник / уклад. : Т.Д. Кочуей, О. М. Бойко. Умань : ФОП Жовтий О.В., 2017. 278.*

*Кокшєнева Е. А. К проблеме организации практики для студентов специальности «Социальная работа». URL: [http://tomb-raider6.narod.ru/lib/mm/materialy\\_vtorogo\\_mezhdunarodnogo/k\\_probleme\\_organizacii\\_praktiki\\_d.html](http://tomb-raider6.narod.ru/lib/mm/materialy_vtorogo_mezhdunarodnogo/k_probleme_organizacii_praktiki_d.html)*

*Соціально-психологічні технології відновлення особистості після травматичних подій : практичний посібник / [Т. М. Титаренко, М. С. Дворник, В. О. Климчук та ін.] ; за наук. ред. Т. М. Титаренко / Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2019. 220 с.*

*Тараріна О.В.* Людина, що звучить. Практикум з музичної терапії. К., Астамір-В, 2017.

*Тараріна О.В.* Пісочна терапія: практичний старт. К., Астамір-В, 2017.

*Тараріна О.В.* Практикум з арт-терапії в роботі з дітьми. К., Астамір-В, 2018.

*Тараріна О.В.* Супервізія в арт-терапії: складні випадки та делікатні теми в роботі психолога. К., Астамір-В, 2018.

### Допоміжна

*Калашиник О.А., Краснова О.В., Кривуляк А.О., Глазкова А.Є., Сотніченко І.А., Бороздіна К.А., Саєнко А.В., Устінова Т.В.* Національна «гаряча» лінія з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми і гендерної дискримінації: стандартні операційні процедури консультування, взаємодії та допомоги в ситуаціях насильства в сім'ї та інших видів гендерно зумовленого насильства. Київ: МЖПЦ «Ла Страда-Україна», 2017. 60 с.

*Кім Х., Гузь О. та ін.* Методичні рекомендації щодо надання правової допомоги жінкам із вразливих груп (жінкам, що живуть з ВІЛ, жінкам, що вживають наркотики та жінкам, що надають сексуальні послуги), затверджені наказом Координаційного центру з надання правової допомоги від 20 листопада 2019 року №71.

*Закон України "Про запобігання та протидію домашньому насильству" від 7 грудня 2017 року N 2229.*

*Запобігання та протидія домашньому насильству* : Інформаційні матеріали для фахівців, які працюють з дітьми та молоддю в громадах. К.: Держ. ін-т сімейної та молодіжної політики, 2018. 32 с. (Сер. «Бібліотека «Молодіжного працівника». Кн. 5).

*Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. Навчально-методичний посібник/ Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін.* – К.: ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.

*Корнієнко М.В.* Концептуальні основи протидії насильницьким злочинам щодо дітей: монограф. / М.В. Корнієнко. Одеса: Одеський держ. ун-т внутр. справ, 2019. 318 с.

## **8. Інформаційні ресурси**

*Безпалько О.В.* Соціальне проектування: навч. посіб. [Електронний ресурс]. URL: [http://elibrary.kubg.edu.ua/2615/1/O\\_Bezpalko\\_SP\\_IL\\_KUBG.pdf](http://elibrary.kubg.edu.ua/2615/1/O_Bezpalko_SP_IL_KUBG.pdf)

*Забарна Е., Ваннік К.* Інновації в соціальній організації: сутність, види, відмінні характеристики. Ефективна економіка. Вип. 9. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3312>.

## ДОДАТКИ

Додаток А

Міністерство освіти і науки України  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Гуманітарно-педагогічний факультет  
Кафедра *соціальної роботи та реабілітації*

### ЩОДЕННИК

#### НАВЧАЛЬНОЇ (ОЗНАЙОМЧОЇ З ФАХУ) ПРАКТИКИ

студента \_\_\_\_\_

(прізвище, ім'я, по батькові)

здобувача вищої освіти *першого (бакалаврського) рівня* \_\_\_\_\_

спеціальність *231 «Соціальна робота»* \_\_\_\_\_

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма *«Соціальна робота»* \_\_\_\_\_

(назва освітньо-

професійної програми)

\_\_\_\_\_ *I* \_\_\_\_\_ курс, група \_\_\_\_\_

база практики \_\_\_\_\_

(назва установи, де студент

проходив практику)

термін практики з \_\_\_\_\_ до \_\_\_\_\_

## Графік проходження практики

№ з/п	Дата	Назви робіт	Відмітки про виконання
1	2	3	4
1.	13.06		
2.	14.06		
3.	15.06		
4.	16.06		
5.	17.06		
6.	20.06		
7.	21.06		
8.	22.06		
9.	23.06		
10.	24.06		
11.	25.06	Обговорення та підведення підсумків практики, захист звіту.	

Керівники практики:

від закладу вищої освіти

\_\_\_\_\_ Сопівник І.В.  
(підпис) (прізвище та ініціали)

\_\_\_\_\_ Альтанова А.Б.  
(підпис) (прізвище та ініціали)

від підприємства, організації, установи

\_\_\_\_\_ \_\_\_\_\_  
(підпис) (прізвище та ініціали)

## Робочі записи під час практики

Дата \_\_\_\_\_

---

---

---

---

Дата \_\_\_\_\_

---

---

---

---

Дата \_\_\_\_\_

---

---

---

---

Дата \_\_\_\_\_

---

---

---

---

Дата \_\_\_\_\_

---

---

---

---

Дата \_\_\_\_\_

---

---

---

---

Дата \_\_\_\_\_

---

---

---

---

Дата \_\_\_\_\_

Дата \_\_\_\_\_

Дата \_\_\_\_\_

**Відгук і оцінка роботи студента на практиці  
(від бази практики)**

**Оцінка з практики:** \_\_\_\_\_

**Керівник від установи**

\_\_\_\_\_  
(посада)

\_\_\_\_\_  
(підпис)

\_\_\_\_\_  
(ПІБ)

« \_\_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ червня \_\_\_\_\_ 2022 р.  
М.П.

**Висновок керівників практики від закладу вищої освіти про проходження практики**

---

---

---

---

---

---

---

---

**Підсумки захисту практики** \_\_\_\_\_

**Оцінка** \_\_\_\_\_

**Керівники від закладу вищої освіти**

**Завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації, д.п.н., доцент** \_\_\_\_\_

(посада)

Сопівник І.В. \_\_\_\_\_

(ПІБ)

(підпис)

**Старший викладач кафедри соціальної роботи та реабілітації, к.п.н.** \_\_\_\_\_

(посада)

Альтанова А.Б. \_\_\_\_\_

(ПІБ)

(підпис)

« \_\_\_\_\_ » червня \_\_\_\_\_ 2022 р.

Дата складання заліку « \_\_\_\_\_ » червня \_\_\_\_\_ 2022 року

Оцінка:

за національною шкалою \_\_\_\_\_

(літерами)

кількість балів \_\_\_\_\_

(цифрами і літерами)

Керівник практики від закладу вищої освіти

Сопівник І.В. \_\_\_\_\_

(підпис)

(прізвище та ініціали)

М.П.

**Висновки та пропозиції студента (ки)  
щодо організації та змісту практики**

---

---

# ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ (ОЗНАЙОМЧОЇ З ФАХУ) ПРАКТИКИ

Студент(ки) I курсу групи \_\_\_\_\_

(прізвище, ім'я, по батькові студента)

Період практики з \_\_\_\_\_ по \_\_\_\_\_

Керівник практики від установи \_\_\_\_\_

Керівники практики від закладу вищої освіти Сопівник І.В., Альтанова А.Б.

№ з/п	Назва занять	Дата	Кількість годин	
			Аудиторних	Самост. робота
1 день	<p>1. Інструктаж із охорони праці та безпеки життєдіяльності.</p> <p>2. Співбесіда з керівниками практики, ознайомлення з рекомендаціями щодо проведення навчальної (ознайомчої з фаху) практики.</p> <p>3. Ознайомлення з вимогами щодо оформлення документації практики.</p> <p>4. ...</p>		6	6
2 день	<p>1. Ознайомлення з роботою установи практики</p> <p>2. Вивчення сайту установи практики (цілі і завдання, керівник організації, існуючі посади).</p> <p>3. Ознайомлення з категоріями клієнтів установи практики.</p> <p>4. Ознайомлення з напрямками діяльності в установі практики.</p> <p>5. Фіксація результатів у щоденнику і звіті практики.</p>		6	6
3 день	<p>1. Робота в установі практики (за можливості – очно), дистанційне виконання завдань</p> <p>2. Ознайомлення з законодавчою базою організації роботи установи – бази практики (перелік нормативних документів, за якими здійснюється діяльність соціального працівника і діяльність установи практики).</p> <p>3. Ознайомлення з етичними принципами та правилами роботи соціального працівника.</p>		6	6

	<p>4. Ознайомлення з вимогами до обладнання приміщень центру соціальних служб.</p> <p>5. Ознайомлення з переліком основних методичних матеріалів, які використовує в своїй роботі соціальний працівник.</p> <p>6. Фіксація аналізу та висновків у щоденнику і звіті практики.</p>			
4 день	<p>1. Ознайомлення з алгоритмом роботи з обраною категорією клієнтів установи практики, завдання, форми, методи цієї роботи.</p> <p>2. Зустріч із керівниками практики</p> <p>3.</p> <p>4. Фіксація результатів практики та висновків у щоденнику і звіті практики.</p>		6	6
5 день	<p>1. Виконання творчого завдання – об'єднатись в малі групи по двоє осіб та розробити тренінг, або бесіду, або консультацію для конкретної категорії клієнтів.</p> <p>2. Текст тренінгу (бесіди, консультації) записати у щоденник практики.</p> <p>3. Бути готовим представити онлайн діалог «соціального працівника» і «клієнта».</p> <p>4. Фіксація висновків у щоденнику і звіті практики.</p>		6	6
6 день	<p>1. Вивчення діяльності партнерських організацій установи практики, їхньою функцією, метою, завданнями.</p> <p>2. Участь в семінарах.</p> <p>3. Підготовка відповідних матеріалів до звіту.</p> <p>4. Робота з термінологічним словником практики (скласти словник не менше, ніж з 50-ти термінів соціальної роботи; записати їх в щоденник – по 5 термінів щодня; зняти значення термінів під час заліку)</p> <p>5. Фіксація результатів практики та власних висновків у щоденнику і звіті практики.</p>		6	6
7 день	<p>1. Ознайомленнями з поняттями «бренд», «брендінг», «соціальний брендінг», «соціальна реклама», видами соціальної реклами.</p> <p>2. Пошук матеріалів і прикладів соціального брендінгу і соціальної реклами (соціальне відео,</p>		6	6

	художні фільми на соціальні теми, цікаві статті в журналах, рекламні постери, можливо, негативні приклади реклами, наприклад, використання жіночого тіла для реклам будівельних матеріалів) 3. Відображення у щоденнику не менше двох посилань на соціальний брендинг та коментарів, чому студент обрав цей матеріал. 4. Фіксація результатів практики і власних висновків у щоденнику і звіті практики.			
8 день	1. Онлайн-семінар «Як говорити з молоддю. Статева просвіта» 2. Перегляд відеофільмів з тем «Соціальна робота з клінтами, які зазнали насилля в сім'ї», «Соціальна робота з дітьми, що залишились без батьківського піклування» та запис в щоденник мети фільму і коротких тез щодо організації соціальної роботи з цими категоріями клієнтів. 3. Участь в онлайн-семінарі ЮНІСЕФ. 4. Фіксація результатів практики і власних висновків у щоденнику і звіті практики.		6	6
9 день			6	6
10 день	1.... 2. 3. 4. Оформлення письмового звіту і щоденника практики.		6	6
Залік	<b>Обговорення та підведення підсумків практики, усний захист звіту практики з презентацією.</b>			

Міністерство освіти і науки України  
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І  
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ  
Гуманітарно-педагогічний факультет  
Кафедра соціальної роботи та реабілітації

**ЗВІТ**  
**ПРО ПРОХОДЖЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ**  
**(ОЗНАЙОМЧОЇ З ФАХУ) ПРАКТИКИ**

база практики \_\_\_\_\_  
(назва установи, де студент проходив практику)

термін практики з \_\_\_\_\_ до \_\_\_\_\_  
здобувача вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

спеціальність 231 «Соціальна робота»  
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Соціальна робота»  
(назва освітньо-професійної програми)

ПІБ студента: \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ I \_\_\_\_\_ курс, група \_\_\_\_\_

**Керівники від закладу вищої освіти**

Завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації, д.п.н., доцент  
(посада)

Сопівник І.В.  
(ПІБ) (підпис)

Старший викладач кафедри соціальної роботи та реабілітації, к.п.н.  
(посада)

Альтанова А.Б.  
(ПІБ) (підпис)

**Керівник від установи**

\_\_\_\_\_ (ПІБ) \_\_\_\_\_ (підпис)  
« \_\_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ червня 202\_ р.  
М.п.

Інструктаж з охорони праці та техніки безпеки проведено « \_\_\_\_\_ » \_\_\_\_\_ 202\_ р. Зубок Т.О.  
(підпис відповідальної особи)

## ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТУ

1. Звіт про практику має складатися з титульного аркуша, основної частини, висновків та пропозицій. Обсяг звіту – 10 сторінок друкованого тексту.

2. Структура написання звіту:

Вступ.

Основна частина:

1. Загальна характеристика установи, де студент проходив навчальну практику.

2. Види робіт установи, де студент проходив навчальну практику.

3. Аналіз практичної діяльності на базі практики та її значення в майбутній професії.

Висновки та пропозиції.

Дата.

Підпис здобувача вищої освіти.

Підпис керівника від бази практики.

Підпис керівника практики від закладу вищої освіти.

Список використаної літератури.

Звіт про навчальну практику - це не простий опис баченого, а аналіз його на підставі:

- а) пройденого теоретичного курсу;
- б) опрацьованої під час практики допоміжної літератури;
- в) бесід з керівниками практики;
- г) вивчення роботи досвідчених фахівців у сфері соціальних та освітніх послуг;
- д) особистих спостережень під час виконання завдань практики;
- е) набутого практичного досвіду під час виконання програми навчальної практики.

### ***Рекомендовані питання для підготовки тексту звіту про навчальну (ознайомчу з фаху) практику***

1. Охарактеризувати основний контингент клієнтів соціальної установи, в якій працювали на практиці.

2. З якими методами соціальної / педагогічної роботи ознайомились під час практики?

3. Як відбувається психологічний контакт працівників установи з клієнтами, що звертались до соціальної установи?

4. Яку реакцію (позитивна, негативна, байдужа) клієнтів ви спостерігали на проведену з ними соціальну роботу?

5. Яким технологіям соціальної роботи віддають перевагу клієнти?

6. Яку корисну і цікаву інформацію отримали на практиці досі невідому при теоретичному навчанні?

7. Яка інформація, одержана на практиці, була найбільш цінною?

Вступ

---

---

---

Умови проходження практики, ставлення персоналу установи, де проходила практика

---

---

Теоретичний матеріал, узагальнений під час практики

---

---

Компетентності, сформовані та удосконалені під час практики

---

---

---

Навички, які найбільше вдалося удосконалити під час практики

---

---

---

Моменти, які викликали труднощі (емоційні, фахові, теоретичні тощо)

---

---

Що під час практики сподобалось і запам'яталось найбільше

---

---

Загальна характеристика установи, де студент проходив виробничу практику

---

---

Аналіз практичної діяльності на базі практики та її значення в майбутній професії

---

---

**Індивідуальна картка  
проходження навчальної (ознайомчої з фаху) практики**

<b>Види діяльності</b>			<b>Відмітка про виконання</b>
<b>І. Спостереження за заходами (написати, які саме заходи спостерігав /-ла)</b>			
<b>І тиждень</b>	<b>1-й день</b>	Організаційний день	Виконано
	<b>2-й день</b>		
	<b>3-й день</b>		
	<b>4-й день</b>		
	<b>5-й день</b>		
<b>ІІ тиждень</b>	<b>6-й день</b>		
	<b>7-й день</b>		
	<b>8-й день</b>		
	<b>9-й день</b>		
	<b>10-й день</b>		
* <b>Додаткові заходи, відвідані за межами практики: можна включити в дати, які відповідають термінам практики</b>			
<b>ІІ. Виконання завдань самостійної роботи</b> (наявність виконаних завдань в щоденнику)			
<b>ІІІ. Опрацювання рекомендованої навчально-методичної літератури:</b> наявність конспекту або тезисного плану, або схем у щоденнику, які підтверджували б ознайомлення з джерелом навчальної інформації			
<b>ІV. ** Створення буклетів, рекомендацій, фотозвітів</b> – допускається командна робота групою, що не перевищує кількість 4-х осіб			
<b>V. ** Створення навчальних відеофільмів про проходження практики</b> (орієнтовний час ролика 4-5 хв.) – допускається командна робота групою, що не перевищує кількість 4-х осіб			
<b>VI. ** Створення колективного проєкту, який міг би сприяти</b>			

покращенню соціальної роботи з конкретною категорією клієнтів, або сприяти волонтерській діяльності у сфері надання соціальних послуг, або передбачав соціологічне дослідження та опитування з метою визначення проблем сім'ї, дітей та молоді тощо – допускається командна робота групою, що не перевищує кількість 4-х осіб	
<b>VII. ** Складання глосарію</b> до навчальної (ознайомчої з фаху практики) - не менше 50 термінів – по 5 термінів щодня	
<b>VIII. ** Написання есе</b> за тематикою практики (індивідуальна тема), або <b>написання статей про практику</b>	
<b>IX. Позитивна характеристика керівників практики</b> від бази, відсутність зауважень до студента (трудова дисципліна, задоволеність клієнтів тощо)	
<b>X. Систематична участь студента в контрольних зустрічах з керівниками практики та готовність до них</b>	
<b>XI. Оформлення звіту практики:</b> правильність, повнота, вчасність, наявність пропозицій щодо удосконалення практики, наявність записів про опрацювання рекомендованої навчально-методичної літератури; відповіді на рекомендовані питання для підготовки тексту звіту; наявність <b>заповненої індивідуальної картки проходження практики</b>	
<b>XII. Оформлення щоденника практики</b>	
<b>XIII. Підготовка презентації та захист практики, відповіді на питання</b>	
<b>Заходи, відмічені значками ** є додатковими і виконуються за бажанням студента з метою покращення оцінки з практики</b>	

Висновки та пропозиції

---

---

---

Дата

Студент

\_\_\_\_\_

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Керівник від бази практики

\_\_\_\_\_

(підпис)

(прізвище, ініціали)

Керівники від закладу вищої освіти

\_\_\_\_\_

(підпис)

Сопівник І.В.

(прізвище, ініціали)

\_\_\_\_\_

(підпис)

Альтанова А.Б.

(прізвище, ініціали)